

Početna ▶ Kultura ▶ Možda su ljudi esencijalno zla bića: Autor dela „Smrtonosne i opasne knjige“

KULTURA |

Književnik Miljan Ristić povodom knjige "Smrtonosne i opasne knjige" u razgovoru za Danas

Možda su ljudi esencijalno zla bića: Autor dela „Smrtonosne i opasne knjige“

 Una Miletić
26.01.2023. 20:00

 0 komentara [f](#) [t](#) [l](#) [s](#) [m](#)

Foto: Mikica Andrejić

0

„Smrtonosne i opasne knjige“ deseta knjiga Miljana Ristića, književnika, pesnika, esejiste, autora bloga/portala **eXperiment**, svojevrsna je studija koja se bavi knjigom i njenom „tamnom stranom“.

Objavljena u izdanju Društva za afirmaciju kulture – Presing iz Mladenovca, a sačinjena je od osam poglavlja: Religijske knjige, Ideologije i doktrine, Opasne i štetne knjige, Zabranjivane i cenzurisane knjige, Cenzura u Srbiji, Knjige kobne po svoje tvorce, Spaljivanje knjiga i Fikcione knjige smrti.

Ristić je u delu obradio preko 120 knjiga, koje su kroz ljudsku istoriju svojim uticajem i „postojanjem“ stekle status „smrtonosnih“ i „opasnih“.

„Obuhvaćene su knjige stare nekoliko hiljada godina, ali takođe spominju se i knjige nastale u ovom modernom dobu. Smrtonosnim i opasnim delima bavio sam se i ranije, kroz svoje stvaralaštvo i dugo sam sakupljao potrebnu građu za knjigu. Na kraju je tamna strana knjige dobila svoju konačnu formu objavljivanjem ove knjige“, kaže autor za Danas.

Foto: korice

O kojim knjigama je reč i kako s one dospеле na Vašu „listu“, kojim kriterijumima?

Reč je o knjigama koje su imale loš i štetan uticaj kako na pojedinca tako i na mase. Knjigama koje su izazivale ratove i rušile kraljeve. Knjigama koje su bile uzrok velikog stradanja i smrti. Knjigama koje su spaljivane i zabranjivane. Knjigama koje su bile revolucionarne i koje su donele smrt ili patnju svojim tvorcima. Knjigama oko kojih se gradila zla kob, misterija ili mit i legenda i za koje se smatralo da su proklete. Knjigama sa čijih se stranica još uvek sliva krv nevinih i nastradalih ili pak oseća patnja i bol onih koji su bili žrtve pisane reči.

Šta biste izdvojili kao „mamac“ za čitaoce, šta će knjiga da im otkrije, čime da ih zainteresuje ili intrigira?

Zamislite da čitaš knjigu čije ti čitanje može doneti smrt ili nesreću. Ili pak samo posedovanje knjige može biti kobno po njenog vlasnika. Zamislite da čitaš knjigu koja može prizvati demone, probuditi mrtve, pokrenuti najgoru kletvu. Zamislite da čitaš knjige koje su zabranjene, ili skrivaju mračne tajne i zabranjena znanja. Zamislite tu moć pisane reči koja može natarati na zločin i kriminal, na ubistvo i samoubistvo. E, to su samo neke od knjiga o kojima sam pisao u svojoj knjizi.

Vaši radovi objavljuvani su u Zborniku poezije ŠRAF, P.U.L.S.E Magazinu o umetnosti, kulturi i društvu, Helly Cherry Magazinu, Časopisu za književnost, umetnost i kulturu Buktinja... Kojim temama ste se bavili pišući za njih?

Nisam ograničen temama o kojima pišem i kojima se bavim. Muziku slušam od svoje najranije mladosti. Takođe, redovno čitam i pišem od malih nogu. Veliki sam filmofil. To me je i izgradilo kao ličnost. Duboko usadilo u moju dušu. Postalo deo mog genetskog koda. Književnost, muzika i film. Normalno da se to refrektovalo i na moje stvaralaštvo i moj umetnički izraz. Ja sam čovek koji živi u sadašnjosti, u izvesnoj meri proučava prošlost a koji voli da sanjari o budućnosti. Tako je i koncipirano moje pisanje i moje stvaralaštvo, bilo da su u pitanju eseji i recenzije ili priče i poezija.

Predstavite nam Vaš blog eXperiment, koje teme obrađuje, koje čitalačko iskustvo pruža publici, osvrnete se na nastanak ideje iz koje je eXperiment proistekao?

Sa blogovanjem sam krenuo 2009. godine. Bio sam među prvim srpskim blogerima, koji je istrajao do današnjih dana. Mnogi blogeri bili su aktivni godinu, dve, tri i nestali su. Ja sam još uvek tu, aktivniji nego ikada pre. eXperiment u kome je sve moguće nije moj prvi blog. Imao sam još dva pre njega, koja sam ugasio kada sam krenuo sa eXperimentisanjem. Vremenom eXperiment je polako gubio taj individualni karakter koji karakteriše blog i transformisao se u portal na kojem sam sprovodio svoje umetničko i kulturološko eXperimentisanje.

Na koji način je blog/portal na Vas uticao?

Ono što je najbitnije u celoj priči je to da me je blog naterao na akciju i omogućio da se lično razvijam i izgrađujem. Zapravo, blog zahteva kontinuitet, članak ili više članaka dnevno ili članak na dva, tri dana, što na mesečnom nivou može da bude od 10 do 30 ili čak 50 članaka. Pogledajte koliko je to godišnje, ili pak za 10 godina. Niko nije toliko talentovan i produktivan. Moja prva zamisao bila je da objavljujem samo svoje stvaralaštvo (poezija, proza, aforizmi, eseji). Iako sam ih imao poprilično napisanih, posle dve-tri godine blogovanja shvatio sam da moram da preuzmem nešto povodom toga, jer pisanog materijala je svakim danom bilo sve manje. Zato sam krenuo sa pisanjem recenzija muzičkih, filmskih, književnih i umetničkih dela. Počeo sam da objavljujem mudre misli i citate koji su mi se dopali, koje marljivo beležim i prikupljam decenijama unazad. Krenuo sam da prevodim tekstove sa engleskog jezika za koje sam smatrao da treba da budu deo eXperimenta. To je sve podrazumevalo mnogo veću aktivnost i angažovanost mene kao autora. Sa druge strane to mi je donelo mnogo veća znanja i iskustva. Znači, blog mi je omogućio da evoluiram, jer gradeći i usavršavajući njega, gradio sam i usavršavao sebe.

Zanima me Vaše viđenje kulture danas, posebno u Srbiji?

Upalimo televizor i pustimo bilo koji kanal. Otvorimo pisanu i onlajn štampu i pročitajmo bilo koji članak. Povežimo se na bilo koju društvenu mrežu Facebook, Instagram, TikTok, Tweeter i prelistajmo objave, tvitove, rilse... To je današnja kultura. To je ono što preovladava. To je ono što nam se nameće. To je ono što veliku većinu zanima i privlači. Politika, seks, nasilje, crne hronike, novokomponovana kakofonija, primitivizam, lakrdija... Izgleda da je u ovoj kakistokratiji u kojoj živimo kultura postala sveopšta NEKULTURA. Gotovo više niko ne nudi nešto novo i drugačije. Stare izandale fore samo se prežvakavaju i recikliraju i ponovo serviraju začinjene sa još većom dozom neukusa. A mase to nerazmišljajući halapljivo proždiru jer na meniju nema ničeg boljeg za jelo. Eto, to ti je naša kultura.

Stičem utisak da postoji kontra-kultura tkz „elitnoj“, ispraznoj i državnoj kulturi, gde autori, čak i sa margina i iz andergraunda, stvaraju nešto što je vredno pomena i što u sebi nosi kritički osvrt ili komentar i zapažanje. Koje je vaše viđenje?

Kada živite u svetu sa pogrešno ustrojenim vrednostima i ta navodna elita ne može biti ništa do pogrešne, pseudo elite. Ja sam jedan od autora koji živi u maloj sredini, koji svoje delovanje podvodi pod underground tako da dobro znam koliko je teško voditi taj rat sa vetrenjačama i na kraju krajeva istrajati u tome. Baveći se onim što volim i što daje smisao mom životu, i što mnogima deluje kao zamlaćivanje i gubljenje vremena, bio sam u prilici da pročitam mnoge knjige neafirmisanih pisaca, poslušam muziku nepoznatih bendova i muzičara, uživam u raznim nepotvrđenim umetničkim delima i pogledam filmove neznane široj javnosti. Suvišno je reći da me je ta bezrazložno i neopravdano skrajnuta umetnost u potpunosti razvalila, ostavila bez teksta, pomerila percepciju i naterala na razmišljanje. Mi možda živimo u društvu gde izbor većine pobeđuje ali to ne znači da je većina u pravu, da zna šta je dobro i šta vredi. To vam je demonkratija koju živimo.

Koliko se često srećete sa umetnicima ili kulturnim stvaraocima, od muzičkih, književnih, likovnih, filmskih... čija vas dela nakane na razmišljanje i osećanja?

Ovo moderno doba i mogućnosti koje pruža internet omogućava mi mnogo lakšu komunikaciju sa drugim umetnicima i saradnicima. Saradujem i komuniciram sa mnogima. Od pisaca, pesnika, aforističara, preko slikara, muzičara, kritičara, do novinara, reditelja i glumaca... Mnogi od njih postali su deo mog eXperimenta. Od juna 2020. uređujem podkast radio-eXperiment koji se emituje na Undergrand radiju jednom nedeljno i u kojem sam saradivao sa mnogima od njih. Do sada je emitovano 116 podkasta koji se suštinski samo nadovezuje na moj blog/portal i tako eXperiment proširuje na još jednu sferu delovanja. Što se tiče dela koja me impresioniraju i teraju na razmišljanje, ja o njima pišem u svom eXperimentu. Na taj način, na jednom mestu koncentrišem sve ono za šta smatram da vredi i da je dobro da se pročita, poslušaju ili pogleda. To je suština mog eXperimentisanja. To je moja borba za umetnost i kulturu.

Dvadeseti vek, posebno druga polovina sa sobom donosi radikalne promene u društvu i kulturi, posebno u pop kulturi. Kako gledate na njih?

Uživam u njima celim svojim bićem. Uživam, istražujem i učim.

Kako globalno vidite današnje vreme i današnji svet?

Najbolji odgovor na ovo pitanje je zapravo jedna moja pesma koja je deo moje buduće zbirke pesama MONEYpulacija koju planiram da objavim ove 2023. godine. Zato je premijerno ovde i publikujem.

Kloaka svemira

Kloaka svemira,
sengrup univerzuma
vasionsko đubrište
kosmička izlučevina
pakao za života
masovni pandemonijum
sveobuhvatni Had
globalna ludnica
iliti prosto rečeno
Planeta Zemlja.

I kada se ode u prošlost, verujem, nije bilo dobro, npr period inkvizicije. Zašto, od vjkada do danas, ljudi koji se prsaju u grudi da su superiorniji od ostalih bića ne uspevaju da stvore harmoniju ili barem da žive u miru koliko je to moguće, već češće odlaze u destrukciju i samodestrukciju?

Možda zato što mi kao bića u suštini nismo dobri, kao što se oduvek smatralo. Možda smo mi esencijalno zla bića. Možda zato što posedujemo svest koja nas i čini drugačijim od ostalog živog sveta, svest koja nas udaljuje od pukih nagona preživljavanja i okreće protiv prirode. Možda zato što smo nesavršeni i previše pohlepni i sebični.

Pratite nas na našoj Facebook i Instagram stranici, ali i na Twitter nalogu. Pretplatite se na PDF izdanje lista Danas.

"Smrtonosne i opasne knjige"

eXperiment

Miljan Ristić

Beograd/Negotin

